

GUILLAUME MUSSE

RYTOJ

Romanas

Iš prancūzų kalbos vertė Donata Pleskevičienė

baltos lankos

Meilė ir ten prislinks, kur jai prieti kliudo.

William SHAKESPEARE

Turiny

Pirma dalis	
Atsitiktiniai susitikimai	9
Pirmoji diena	11
1. Tarp šmėklų	11
2. Panelė Lovenstein	25
3. Žinutė	35
4. Nepažįstamieji naktįje	47
Antroji diena	61
5. Tarp judviejų	61
6. Atsitiktiniai susitikimai	77
Antra dalis	
Paralelės	87
Trečioji diena	89
7. Paralelės	89
8. <i>Anastasis</i>	103
9. Keliautojai laiku	115
Trečia dalis	
Regimybė	129
Ketvirtoji diena	131
10. Ranka, supanti lopšį	131
11. Kova	145

Penktoji diena	161
12. <i>The other woman</i>	161
13. Persikėlimas per veidrodį	173
14. Jekaterina Svatkovski	178
15. Žeidžianti tiesa	201
Ketvirta dalis	
Moteris iš niekur	211
16. Tamsos princas	213
17. Vaikinas už ekranų	227
18. Leitenantė Lovenstein	233
19. „Peru nemirtingoji“	243
Penkta dalis	
Blogio pasirinkimas	253
Šeštoji diena	255
20. Operatyvioji atmintis	255
21. <i>A girl on the run</i>	267
22. Helsinkio grupė	283
23. Širdies linija	283
Šešta dalis	
Anapus sienos	305
24. <i>Heroes and villains</i>	307
25. Šešėlių slėnyje	319
Po metų... ..	333
<i>Replay</i>	335
Nuorodos	351

Pirma dalis

Atsitiktiniai susitikimai

Pirmoji diena

I

Tarp šmėklų

*Esame ne tai, ką matome veidrodyje. Esame
tai, kas atsispindime kitų akyse.*

Tarun J. TEJPAL

Harvardo universitetas
Keimbridžas
2011 m. gruodžio 19 d.

Nors auditorija buvo pilnutėlė, joje viešpatavo tylą.

Seno sieninio laikrodžio bronziniu ciferblatu rodyklės rodė 14 val. 55 min. Matjaus Šapiro skaitoma filosofijos paskaita artėjo į pabaigą.

Pirmoje eilėje sėdinti dvidešimt dvejų Erika Stiuart įdėmiai žvelgė į profesorių. Visą valandą ji nesėkmingai bandė patraukti jo dėmesį, atidžiai klausydama jo kalbos, galvos linktelėjimu pritardama kiekvienai jo pastabai. Nors dėstytojas buvo abejingas bet kokiai merginos iniciatyvai, ji kiekvieną dieną jautėsi vis labiau jo užburta.

Jaunatviškas veidas, trumpai kirpti plaukai ir „trijų dienų“ barzdelė teikė jam neabejotino žavesio ir kurstė aistras tarp studentų. Dėl išblukusių džinsų, sendintos odos ilgaaulių batų ir megztinio aukšta apykakle Matjus veikiau panėšėjo į aspirantą nei į griežtos ir asketiškos išvaizdos kolegas, kuriuos

galėjai sutikti universiteto miestelyje. Tačiau dar labiau nei puikia išvaizda jis viliojo savo iškalba.

Universiteto miestelyje Matjus Šapiro buvo vienas populiariausių profesorių. Keimbridžo universitete dėstė jau penkerius metus ir kasmet jo paskaitos pritraukdavo būrį naujų studentų. Iš lūpų į lūpas sklindant atsiliepimams, šį trimestrą į jo dėstomą dalyką užsirašė per aštuonis šimtus studentų ir dabar jo paskaitos vykdavo didžiausioje Sever Holo pastato auditorijoje.

*Filosofija yra nieko verta,
jei ji neišveja dvasios kančių.*

Ant lentos kaligrafiškai išraityta Epikūro frazė buvo Matjaus mokymo ašis.

Jo filosofijos paskaitos buvo nesunkiai suprantamos ir neapsunkintos painiomis sąvokomis. Jokie argumentai neatitrūkdavo nuo realybės. Kiekvieną pasisakymą Šapiro pradėdavo kalbomis apie kasdienį studentų gyvenimą, gvildendavo konkrečias problemas, su kuriomis jiems tekdavo susidurti: baime susikirsti per egzaminą, nutrūkusius meilės santykius, kitiems primetamą savo valią, studijų prasmę... Išskėlęs problemą, dėstytojas į pagalbą pasitelkdavo Platoną, Seneką, Nyčę ar Šopenhauerį. Dėl gyvo pristatymo šios iškilios asmenybės, rodės, kuriam laikui ištrūkdavo nuo vadovėlių ir tapdavo artimais bei atvirais bičiuliais, negailinčiais naudingų ir jėgų suteikiančių patarimų.

Nestokodamas sąmojo ir humoro, Matjus įtraukdavo į savo mokymo programą ir didelę dalį populiariosios kultūros. Filmai, dainos, komiksai – viskas tapdavo pretekstu filosofuoti. Paskaitose savo vietą rasdavo net televizijos serialai. „Daktaras Hausas“ iliustravo eksperimentinį pagrindimą, išsigelbėjusieji iš nuskendusio lėktuvo seriale „Dingę“ atspindi visuomeninę

sutartį, o pasitelkęs mačistus iš „Reklamos vilkų“ jis aiškino apie vyrų ir moterų santykių evoliuciją.

Tokia pragmatinė filosofija padėjo jam tapti universiteto „žvaigžde“, tačiau kartu kėlė didelį kolegų pavydą ir susierzinimą. Laimei, Matjaus studentų sėkmė per egzaminus ir konkursuose buvo jo pusėje.

Grupė studentų net nufilmavo jo paskaitas ir patalpino „Youtube“ tinklalapyje. Inicijatyvu dėstytoju susidomėjęs *Boston Globe* žurnalistas parašė apie jį straipsnį. Pasirodžius rašiniui *The New York Times*, Šapiro sulaukė pasiūlymo išleisti savotišką filosofijos „antivadovėlį“. Nors knyga buvo puikiai perkama, augantis pripažinimas jaunojo profesoriaus neapsvaigino, jis visada išklausydavo savo studentus ir rūpinosi jų pasiekimais. Tačiau gražią istoriją aptemdė didelė tragedija. Praėjusią žiemą Matjus Šapiro automobilio avarijoje neteko savo žmonos. Staigi ir žiauri mirtis visiškai sutrikdė jo gyvenimą. Jis ir toliau skaitė paskaitas, bet įdomus ir aistringas dėstytojas prarado entuziazmą, suteikdavusį jam išskirtinumo.

Erika prisimerkė ir įdėmiau apžiūrėjo dėstytoją. Po skausmingo įvykio kažkas Matjaus viduje nutrūko. Veido bruožai tapo griežtesni, akyse užgeso ugnis, tačiau niūri ir melancholiška aura, kurią suteikė sielvartas ir liūdesys, tik dar labiau viliojo merginą.

Studentė nuleido akis ir leidosi nešama auditorijoje sklindančio žemo ir solidaus balse tembro. Balsas prarado šiek tiek charizmos, tačiau liko toks pat raminantis. Pro langus prasiškerbę saulės spinduliai šildė didelę auditoriją ir akino vidurinę eilę. Erika jautėsi puikiai, klausydama užtikrinto tembro.

Tačiau ši malonės akimirka truko neilgai. Ji net pašoko pasigirdus paskaitos pabaigą skelbiančiam skambučiui. Neskučėdama susidėjo daiktus, palaukė, kol ištuštės auditorija, ir nerūšiai priėjo prie Šapiro.

– Ką čia veikiate, Erika? – nustebo ją pastebėjęs Matjus. – Jūs jau išklausėte šį kursą praėjusiais metais. Nebeprivalote lankytis mano paskaitose.

– Atėjau čia dėl Helenos Rouland frazės, kurią jūs dažnai cituojate.

Matjus nesupratęs suraukė antakius.

– „Dažniausiai gailimės dėl tų beprotiškų dalykų, kurių nepadarėme, kai turėjome galimybę.“

Paskui sukaupė drąsą ir paaiškino.

– Kad vėliau netektų gailėtis, noriu iškrėsti beprotybę. Atėinantį šeštadienį bus mano gimtadienis ir aš norėčiau... Norėčiau pakviesti jus vakarienės.

Matjus išpūtė akis ir pasistengė tuojau pat studentę atvesti į protą:

– Jūs esate protinga mergina, Erika, todėl puikiai žinote, kad yra mažiausiai du šimtai penkiasdešimt priežasčių, dėl kurių aš atsisakysiu jūsų pasiūlymo.

– Bet juk jūs to norite, tiesa?

– Prašau nereikalauti, – nutraukė ją.

Erika pajuto, kaip iš gėdos veidą nuplieskė raudonis. Atsiprašydama sumurmėjo kelis žodžius ir išskubėjo iš auditorijos.

Matjus atsidusęs apsivilko paltą, užsirišo šaliką ir taip pat patraukė į universiteto miestelį.

Erdvios pievos, didingi rudų plytų pastatai ir ant fasadų kabantys lotyniški devizai – Harvardas pasižymėjo britiškiems koledžams būdinga elegancija ir atsparumu bėgančiam laikui.

Vos išėjęs į lauką, Matjus susisuko cigaretę, prisidėgė ir greitai žingsniu paliko Sever Holą. Užsimetęs ant peties krepšį, kirto Jardą – didelį kiemą su veja, iš kurio ne vieną kilometrą

vingiavo painūs takai iki auditorijų, bibliotekų, muziejų ir bendrabučių.

Parką buvo užliejusi graži rudens šviesa. Jau dešimt dienų itin švelni šiam metų laikui temperatūra ir spindulių nešykštinti saulė Naujosios Anglijos gyventojams dovanojo nors ir vėlyvą, bet malonią bobų vasarą.

– Pone Šapiro! Gaudykit!

Matjus pasuko galvą į balso pusę. Jo link skriejo amerikietiškojo futbolo kamuolys. Jis tiksliai jį pagavo ir gražino gynėjui.

Visus kiemo suoloelius buvo nusėdę studentai, pasidėję ant kelių kompiuterius. Pievelėje tryško juokas ir skambėjo šnekos. Čia labiau nei kur kitur tautybės maišėsi harmoningai, o kultūrų susiliejimas buvo itin vertinamas. Vyšninė ir pilka – dvi pagrindinės garsiojo universiteto spalvos – išdidžiai pui kavosi ant striukių, marškinėlių ir sportinių krepšių: Harvarde bendruomeniškumo dvasia pranoko visus skirtumus.

Matjus traukė cigaretę, eidamas pro Masačusetso Holą – monumentalų gruziniškos architektūros pastatą, kuriame buvo įsikūrę administracijos kabinetai ir pirmakursių bendrabučiai. Ant laiptų stovinti rektorius pavaduotoja panelė Mur piktai į jį dėbtelėjo, sudrausmino („Pone Šapiro, kiek kartų jums turiu kartoti, kad universiteto miestelyje rūkyti draudžiama...“) ir išrėžė pamokslą apie tabako keliamą pavojų.

Matjus, įbedęs žvilgsnį į tuštumą ir nutaisęs abejingą veidą, apsimetė jos nė nematęs. Vieną akimirką jam buvo kilusi pagunda atkirsti, kad mirtis jam mažiausiai rūpi, bet apsigalvojo ir išėjo iš universiteto pro didelius vartus, atsiveriančius į Harvardo skverą.

